

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
նչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

212

ՆԵՐՍԱԿԱՆ ԶՐՈՒՅՑՆԵՐ
ՈՒՅԿԻ ՇՈՒՐՁԸ

ԶՐՈՒՅՑ ՅԵՐԿՐՈՐԴ

ՈՎՔԵՐ ԵՆ

ՊԱՏԱՆԻ ՊԻՈՆԵՐՆԵՐԸ

Հրատարակութիւն Լ. Լ. Կ. ՅԵ. Մ. ԿԵՆՏ-
ԿՈՄԻՏԵ ԿԻՅ ԱԻՆՏԵՐՆԵՐԻ ԿԵՆՏ. ԲՅՈՒՐՈՅԻ.

1925

10/22 2017

ՊԻՈՆԵՐԱԿԱՆ ԶՐՈՒՅՑ
ԽԱՐՈՒՅԿԻ ՇՈՒՐՁԸ

ՈՎՔԵՐ ԵՆ
ՊԱՏԱՆԻ
ՊԻՈՆԵՐՆԵՐԸ

ԶՐՈՒՅՑ ՅԵՐԿՐՈՐԴ

Հրատարակող՝ Լ. Կ. ՅԵ. Մ. ԿԵՆՏ-
ԿՈՒՐԿ ԿԻՑ ԳՐԱԴԱՐԱՆՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐ. ԲՅՈՒՐՈՅԻ.

1-239097

Գրառեպ. № 61բ.

Տիրաժ 7,000

Պետհրատի յերկրորդ տպարան Յերևանում.

ՈՎՔԵՐ ԵՆ ՊԱՏԱՆԻ ՊԻՈՆՆԵՐՆԵՐԸ

Պատանիներ, ձեզանից յերևի շատ քչերը գտնվին, վորոնք կարողանան բացատրել, թե ովքեր են պիոններները:

Փորձենք այդ ինքներս անել:

Առաջներում, յերբ անհայտ ու չուսումնասիրված շատ յերկրներ կային, յերբ շատ անհասկանալի ու հետաքրքիր գյուտեր եին անում Ամերիկայում, Աֆրիկայում և Ասիայում, հաճախ կադմակերպում եին եքսպեդիցիաներ այսինքն, դեպի այն յերկրներն արշավող հետազոտողների խմբեր:

Այդ անվախ մարդիկ, ամեն քայլափոխին իրենց կյանքը վտանգելով, վտանգներին քաջությամբ դիմադրելով, ճանապարհորդում եին յերկր-յերկիր, հետազոտում նոր՝ մարդկությանը

դեռ անհայտ տեղեր, վորտեղ դեռ մարդու վոտքը չէր կոխել:

Հազարավոր վտանգների մեջ, վայրենիքների հարձակման սպառնալիքի տակ, գաղաններէց հետապնդված, մարդկանցից հեռու, այդ անվեհեր մարդիկ տանում եին իրենց գործը, բաց եին տանում մարդկութեան համար նորանոր յերկրների դռներ:

Պրանց կոչեցին ահա—առաջապահներ կամ պիոներներ:

Վորպես առաջապահներ, հաստատ կերպով գնում եին նրանք դեպի իրենց նշած նպատակը, հաշվի չառնելով ճամբին պատահած բազմաթիվ վտանգները:

Բուրժուաների տիրապետութեան ուրերին, յերբ բանվորը չէր կարող մի ավելնորդ ձայն հանել, յերբ մեր հայրերը աշխատում եին գործարաններում որակաւ **12-14** ժամ և ավելի, ու դրա փոխարեն ստանում վողորմելի կոպեկներ, այդ ժամանակ ել ահա հանդես

յեկան առաջապահ բանվորներ, վորոնք սկսեցին կազմակերպել բանվոր դասակարգին, ճնշողների դեմ կռիւու համար:

Ցարի կառավարութեան այդ համառ հեղափոխական-մարտիկներին հարյուրներով զնդակահարում ու կախում եր, հազարներով սիբիր աքսորում, բայց նրանք, չընայած այդ հետապնդումներին, շարունակում եին իրենց սկսած գործը. ազատագրում եին բանվորին բուրժուազիայի լծից:

Բանվորների համար պայքարող այդ հեղափոխականներն՝ առաջապահ մարդիկ, վորոնք զոհաբերում եին իրենց կյանքը, հեղափոխութեան համար, բանվորական հեղափոխութեան պիոներները—դրանք բոլոր միասին ինքը կոմունիստական (բոլշեիկների) կուսակցութեանն է:

Բոլշեիկները—կոմունիզմի պիոներներն են:

Ռուսաստանի կողմ. (բոլլեւիկ.) կուսակցության խոսուագույն առաջնորդը, պատանի պիոներների պապը — Վ. Ի. Լենինը, կոմունիզմի ամենառաջին պիոներն էր:

Պատանի պիոներները գնում են իրենց հայրերի ճանապարհով:

Պրոլետարների յերեխաներն իրենց հայրերի նման կը պայքարեն կոմունիզմի և նրա կառուցման գործի համար:

Պրոլետարների յերեխաները պիոներներն են: Ապագայի նոր հասարակության առաջավոր մարզիկ:

Պատանի պիոներներն իրենք իրենց ձեռքերով պիտի շինեն կոմունիստական հասարակությունն, ինչպես վոր վայելում է պիոներներին, ուշք չը դարձնելով անհաջողությունների վերա, հաշվի չառնելով անձնական վրտանգները, պայքարելով միայն բանվոր դասակարգի հանրային շահի համար:

Պատանի պիոներները ցույց կը տան, վոր իրենք իրենց հայրերի՝ կոմունիզմի պիոներների կամ բոլշևիկների արժանավոր զավակներն են և իրենց պապի, բանվորական դասակարգի պայքարի պիոներ — Իլյիչի արժանավոր թոռներն են:

Բանվորները, պատանի պիոներների հայրերը, գոհարելու և են իրենց կյանքը փթում բանդերում, գնդակահարվում ու կախվում են, շղթայակապ աքսորվում են հեռավոր սիբիր և այդ բոլորը նրանք տանում են աշխատավոր ժողովրդին, բուրժուաների ու կալվածատերերի ծանր լծից ազատելու համար:

Պատանի պիոներներն իրենց ուժերի չափ մասնակցում են այդ պայքարին, պատրաստվում են պայքարելու:

Նրանք ապագա կոմունիստներ՝ ապագա բանվորներն են: Նրանք իրենց հայրերի պես պատրաստ կը լինեն ամեն

ըտպե իրենց կյանքը գոհելու, մեռնելու,
յեթե այդ պահանջեն բանվոր դասա-
կարգի շահերը և դժա համար ել, յերբ
պատանի սխմաններին վողջունում են
ու ասում «բանվորական պայքարի
համար յեղիր պահաս», նրանք միա-
համուռ և ուրախ պատասխանում են
«Մի՛՞ս պահաս է՛նք»: Յեվ իսկապես,
նրանք միշտ պատրաստ են բանվոր
դասակարգի շահերի և բարիքի համար
պայքարելու:

Նրանք կը կռվեն ամբողջ աշխարհի հեղափոխութեան համար: Գնե՛րալների, կալվածատերերի և բուրժուաների դեմ, նրանք կը կրեն ամեն տեսակ զրկանքներ, կը փթեն բանդերում, բայց կը կռվեն իրենց բոլոր ուժերով բուրժուաներին հաղթելու համար:

Բայց պրոլետարների յերեխաներից,
պատանի պիոներներից, յերբեք լավ
մարտիկներ զուրս չեն գա, յեթե նը-
րանք իրենց հայրերի—կոմունիստների

և ավագ յեղբայրների—կոմյերիտական-
ների դեկավարու թյամբ չաշխատեն:

Թե կոմունիստները և թե կոմյւն-
րիտակաւաններն ու պիտներնբը ձգտում
են մի ընդհանուր մեծ նպատակի, կո-
մունիզմին հասնելու, իսկ այդ նպա-
տակին հասնելու համար տանող ուղի-
ները տարբեր չեն, այլ կա միայն մի
ընդհանուր ուղի, դա բանվոր զսաս-
կարգի պայքարի ուղին է:

Յեվ պատանի պիտներները, վորոնք
պատրաստվում են այդ կովին, կարող
են աշխատել միայն կոմկուստի և ի. կ.
Յե. Մ.—յան ղեկավարությամբ:

Կանցնեն տարիներ: Պատանի պիո-
ներները մեծանան, կը դառանան կոմ-
յերիտականներ և անմիջապես մասնակ-
ցություն կունենան բանվորի սպաքա-
րի գործում: Ավելի կը մեծանան, կը
դառնան կոմունիստներ և կը կռվեն
կոմունիզմին հասնելու համար:

«Փոխարինողները գալիս են» *ասում*

են պատանի պիտներները: Նրանց ուղին կոմ-կոլսակցությունն է կոմյերիտի միջոցով, նրանց ուղին բանվոր դասակարգի պայքարի ուղին է:

Պատանիներ, ձեզ յերևի ասել են արդեն, վոր ամբողջ աշխարհում հիմա դասակարգերի կռիվ է տեղի ունենում: Ձեզ յերևի պատմած կը լինեն, վոր ամբողջ աշխարհը բաժանված է յերկու անհաշտ բանակների-մի բանակում բանվորներն, իսկ մյուսում -- բուրժուաները: Բուրժուաների ձեռքումն են գրտնվում գործարանները, յերկաթուղիները, նավերը, հանքերը: Բոլոր այդ ձեռնարկներում աշխատում են բանվորներն, իրենց ամբողջ ուժերը նվիրում են այդ գործի համար և փոխարեն ստանում են մի քանի կոպեկներ, վորոնք հազիվ ծայրը ծայրին են հասցնում և շատ անգամ չեն ել կարողանում կերակրել բանվորին ու իր ընտանիքին:

Բանվորների աշխատանքի հաշվին

հարստանում ու տոգում են բուրժուաները:

Մի կողմից բանվորը սովից մաշվում է, իսկ մյուս կողմից բուրժուան հագարներ է շարտում իր բավականությունները կատարելու համար:

Դասակարգերի կռիվն ընթացքում բանվորը ձգտում է վերջ տալ այդ անգութ շահագործմանը, հանձնել գործարաններն աշխատավորի ձեռքը, իսկ բուրժուան ձգտում է պահպանել իր շահագործելու իրավունքները, կապիտալիստի փառավոր կյանքը և բանվորի թշվառությունը:

Թե բանվորը և թե կապիտալիստներն աշխատում են ամեն մեկն իրենց վոգով դաստիրակել մատաղ սերնդին:

Բուրժուազյան ուզում է դաստիրակել յերեխաներին այնպես, վոր նրանք բոլորովին չը կասկածեն ել թե դասակարգային կռիվ գոյություն ունի, գոհ

լինեն յեղած կարգերից և բուրժուաների շարտած հացի փշրանքներից:

Իսկ բանվորներն իրենց յերեխաներին դաստերակում են դասակարգային վուգով, հասկացնում են նրանց իրենց դասակարգային շահերը և տարած պայքարը:

Կապիտալիստները յերեխաներից կապիտալի ստրուկներ են պատրաստում, իսկ բանվորներն իրենց յերեխաներից հեղափոխության մարտիկներ են պատրաստում:

Յեւ, յեթե բանվոր դասակարգն իր ձևով դաստերակելու համար, ստեղծում է պատանի պիոներների կազմակերպութիւն, ապա պարզ է, վոր բուրժուաներն ել պետք է ստեղծած լինեն մասնակների կազմակերպութիւն, իրենց ձևով դաստերակելու համար և այդպիսի կազմակերպութիւն բուրժուական յերկրներում գոյութիւն ունի «սկաւաւ» անվան տակ:

Դուք յերևի այդ սկաւաւների մասին լսած կը լինեք: Նրանք առաջ մեզ մոտ ել կային բայց մեր կառավարութիւնը նրանց ցրեց:

Սկաւաւները հայտարարում են, վոր նրանք քաղաքականութիւն մը չեն զբաղվում, վոր նրանց համար միևնույն է բուրժուա թե բանվոր և վոր նրանց նպատակը բոլորովին այլ է. պատրաստել մտավորապես և ֆիզիքապես զարգացած մարդիկ:

Հիմա տեսնենք իսկապէս այդպես է, ինչպես նրանք են ասում, թե սկաւաւների, անկուսակցական դիմակի տակ թաքնված է բուրժուայի լակեյը:

«Բոյ-սկաւաւ» խոսքը յեթե անգլերենից թարգմանենք, կը նշանակէ հետախույզ-տղա: Այդ անունը հենց ցույց է տալիս, վոր սկաւաւական կազմակերպութիւնը զինվորական հետախուզական նպատակ ունի:

Բայց վոր բանակում: Կարմիր...

Իհարկե վոչ: Սկառուները սպիտակ բանակների հետախույզներն են: Նրանք ոգնում են բուրժուաներին նորանոր հարստություններ գրավելու:

Ճիշտ է, սկառուներն ասում են, վոր հետախույզ ասելով պետք է հասկանալ ճշմարտություն ու բարություն վորոնող մարդ, բայց մենք գիտենք, վոր «սկառու» հետախույզները բուրժուաների հաղթանակի ուղիներ են փնտռում, այդ յերևում է նրանց տարած աշխատանքներից: Մենք այդ գիտենք, վորովհետև տեսնում ենք, վոր նրանց ղեկավարում են սպիտակ բանակների սպաները և վերջապես բուրժուաների և բանվորների, կովի ժամանակ, նրանք մտնում եյին կամավորական սպիտակ, բանակի շարքերը:

Վերցնենք սկառուների որենքները: Այնտեղ գրված է. «Սկառուը հավատարիմ է աստծուն, թագավորին և հայրենիքին»: Ահա թե ինչ զրոշակի տակ են

գնում սկառուները, նրանք ո՞ւմ են հավատարիմ և ո՞ւմ համար են հետախույզություն անում:

Դուք յերևի լսել եք, վոր բուրժուաներն իմպերիալիստական կոիվներ են մղում: Իմպերիալիստական կովը — դա մի քանի յերկրների բուրժուաների կով է շուկաներն իրար մեջ բաժանելու:

Քանի դեռ բուրժուազիան բավականանում է իր յերկրի ներսում բանվորներին շահագործելով — ամեն ինչ դեռ խաղաղ է: Բայց, ինչպես ասում են ախորժակը ուտելիս է բացվում: Բուրժուաները սկսում են նախանձով նայել իրենց հարևան յերկրների բուրժուաների վրա, հուսալով այնտեղ ել հարըստություն ձեռք բերել: Վաղ թե ուշ մի յերկրի բուրժուաների շահերը բախվում են մյուս յերկրի բուրժուաների շահերի հետ և այդ ժամանակ նրանց մեջ սկսվում է կով:

Այդպիսի կռիվ յեղավ, որինակ, 1914-17 թ. Այդ կռիվները պահանջույր եր մեծ քանակությամբ զինվորներ-թընդանոթի միտ։ Բայց լավ զինվոր կլինի բուրժուական բանակում նա, ով չի իմանում թե ո՞ւմ դեմ և ի՞նչի համար է կռվում, ով փակած աչքերով կմեռնի «կրոնի, թագավորի և հայրենիքի» համար։ Սկաուտական կազմակերպությունը հենց այդպիսի զինվորներ մատակարարող է։ Արտաքուստ գեղեցիկ ու հետաքրքիր աշխատանքներով նրանք զբաղվում են իրանց շարքերը տասնյակ ու հարյուր բանվորի յերեխաներ, ծածուկ են նրանց միջից այն բոլորն ինչ վոր հեղափոխական է և փոխարենը պատրաստում են նրանցից բուրժուականության համար կռվող ստրուկներ։

Ուրեմն, չարաչար ստում են սկսում տաները, յերբ ասում են, վոր իրենք քաղաքական կյանքից հեռու են: Ուրեմն, նրանց անկուսակցականությունը

մի գիմակ ե, վորի տակ նրանք թագգնում են իրենց իսկական դեմքերը:

Պատանի պիոներները—բանվոր դասակարգի շահերի մարտիկներն են և նրանք բացելիքաց ու պարծանքով այդ մասին հայտարարում են, ասելով «բանվորների գործի համար լեյլի պատաս»:

Սկսում են ընդհատվել մարտիկներն են, բայց վախկոտ մարտիկներ են. նրանք չեն համարձակվում այդ մասին բացել բաց հայտնել և թագնւրվում են անկուսակցականների հետևի:

Սկառուաները նույնպես, պիտներներին նման, ասում են «յեղիր պատրաստ»՝ «միշտ պատրաստ»։ Բայց այն ժամանակ, յերբ պիտներները բացարձակ ու պարժանքով հայտնում են իրենց պատրաստակամությունը վոչ թե մի վորեն բանի, այլ բանվոր դասակարգի համար, սկառուաներն ասում են «միշտ պատրաստ», ցույց հույսով, թե ինչի համար են նրանք միշտ պատրաստ։

1-23909

Բայց մենք, ձեզ հետ միասին պիտո-
ներենք, արդեն գիտենք, վոր սկա-
ռուտները միշտ պատրաստ են կովել բուր-
ժուաների շահերի համար բանվորների
դեմ:

Թող սկառուտները գնան իրենց լա-
կեյական ճանապարհով: Պատանի պիտո-
ներենքը կգնան իրենց հեղափոխական
ուղիով, Լ. Կ. Յ. Մ.-ան, կոմկուսակցու-
թյան հետևից և միշտ պատրաստ կլի-
նեն բանվորի գործի համար:

Վորպեսզի պիտոներենքից պատրաստ-
վեն լավ լենինականներ՝ բանվոր մար-
տիկներ, պատանի պիտոներենքի ամ-
բողջ աշխատանքը պիտի ընթանա վո-
րոշակի մշակված ու ընդունված հինգ
որենքներով: Յուրաքանչյուր պիտոներ
պիտի գիտենա այդ որենքներն ու հա-
կանա նրանց իմաստն ու նշանակությու-
նը և վոր ամենագլխավորն է, պիտի կա-
տարե այդ որենքները: Պատանի պիտոնե-
րի առաջին որենքն այսպես է ասում

«Պիտոները հավատարիմ և բանվոր դա-
սակաւորին — Իլյիչի ավանդներին»: Պա-
տանի պիտոներենքը բանվորների զավակ-
ներն են: Իրենց հայրերի, բանվորների
շահերը նրանց համար ամենից թանկա-
գինն է: Այդ շահերը պաշտպանելու
համար, նրանք պատրաստ են իրենց
կյանքը զոհաբերել:

Վ. Ի. Լենինը-բանվոր դասակարգի
զեկավարն էր, վորը հասցրեց բանվոր-
ներին մինչև հոկտեմբերյան հեղափո-
խությունը:

Իլյիչը մեռավ ու կսակեց մեզ զը-
նալ դեպի վերջին մանվան կռիվ»:—
ասվում է պիտոներական մի յերգի մեջ:
Իլյիչը թողել է մեզ իր ավանդները,
վորոնցով զինվելով բանվոր դասակարգը
հաղթում և պիտի հաղթի: Պատանի պիտո-
ներենքը հավատարիմ են իրենց պապի-
Իլյիչի պատգամներին:

«Պիտոներ — կոմունիստի ու կոմյերի-
սականի կրսեւ յեղբայրն ու ոգնա-

կանն է:» Ասում է յերկրորդ որենքը:

Կոմունիստները բանվորների առաջավոր մասն են կազմում, հասկանում են բանվոր դասակարգի առաջադրված խնդիրները և լուծում են տալիս այդ խնդիրներին:

Կոմունիստները ղեկավարում են բանվոր դասակարգի պայքարն ընդեմ բուրժուաների:

Կոմյերիտականները բանվոր յերիտասարդության առաջապահներն են, պատանի պիոներների ղեկավարները, կուսակցության փոխարինողները:

Թե կուսակցությունը և թե կոմյերիտը բանվոր դասակարգի պայքարի պիոներներն են և պարզ է, վոր պատանի պիոներները պիտի գնան նրանց յետևից, պիտի ոգնեն նրանց, իրենց աշխատանքները կատարելիս:

Պատանի պիոներների 3-դ որենքն ասում է:

«Պիոներ-ընկեր ե մյուս պիոներներից յեւլ ամբողջ աշխարհի բանվորների յեւլ գյուղացիների յերեսաներին»:

Այս արդեն լիովին հասկանալի է:

Բոլոր յերկրների պրոլետարների յերեսաների կողմ միությամբ է միայն վոր պիոներները կարողանան կռիւլ անվորի համար:

Մեր ուժը-մեր միության, մեր կազմակերպության ամրությունն է:

Պիոները չպետք է բաժանվի մյուս յերեսաներից. նա պետք է աշխատի նրանց հետ միասին, նրանց եւ պետք է գրավի իր կազմակերպության մեջ, նրանցից եւ պետք է պատրաստի բանվորական գործի համար կռիւլ մարտիկներ:

«Պիոները կազմակերպում է մյուս յերեսաներին յեւլ սասնակցում է նրանց հետ երջապատող հասարակական կյանքին»:

«Պիոները բոլոր յերեխաներին որինակ է Ծառայում» ասում է չորրորդ որենքը:

Պիոները պարտավոր է յերեխաների հորանոր խմբեր գրավել հասարակական կյանքի մեջ, պատրաստել նրանցից գիտակից բանվորներ: Բայց այն ժամանակ այդ խմբերը կզան պիոներների հեռից, յեթե պատանի պիոներներն իրենց անձնական վարք ու բարքով լավ որինակ ցույց կտան մյուս յերեխաներին: Հենց դրա համար էլ հիմնական լոգունգն է. «Պիոներն որինակ պիտի լինի մյուս յերեխաների համար»:

«Պիոները ձգտում է գիտությամբ, գիտությունն ուժ է բանվոր դասակարգի ազատագրության պայքարի» -- ասում է 5-րդ է վերջին որենքը: Առանց գիտության չի կարող հաջող պայքար լինել: Ինչպես ավագ պիոները -- կոմյերիտականները -- նույնպես էլ պատանի պիոներներն ան-

դադար կըծում են իրենց փոքրիկ ատամներով գիտության գրանիտը:

Ռուս. կոմ. կուսակցությանը (բուլշևիկների) 13-րդ համագումարում վորոշվեց -- պատանի պիոներների կազմակերպությունն անվանել Վ. Ի. Լենինի անունով:

Այդ անունը պատանի պիոներներին շատ բանի է պարտավորեցնում: Վորպեսզի պատվով կրի մեծ դեկավարի անունը պետք է խիստ կերպով հետևի իր վարմունքներին:

Յուրաքանչյուր պիոներ ինքն իրեն պիտի պարզի, թե ովքեր են պատանի պիոներները, ի՞նչ նպատակների են նրանք հետապնդում:

Յուրաքանչյուր պիոներ պիտի կասա՝ ի պատանի պիոներների որեմքներն ու սովորությունները, իր պատիվ -- Ի. յիչի ավանդները, պես է պատասխանի բանվորի ազատագրման համար մղվող ծանր պայքարին:

ՊԻՈՆԵՐ ՅԵՔԵ ԶԵՍ ԳՆԵԼԻ

«Մեր յեղբայրներն ամբողջ աշխարհում»,

«Կազմակերպչական կառուցվածքը»

«Առողջապահական կանոններ» (պլակատ)

«Կարմիր զրոսանք»

«Քրիստոս չհարյավ ի մեռելոց»

ԳՐԴՈՒՅՆԵՐԸ

ԳՆԻՐ

Շուկով լույս կեսանի

«Պիոներ պահպանիր առողջությունդ»

ԳՐԴՈՒՅԿԸ.

Մի մտանա, վոր ամեն մի պիոներ

պետք է կարդա այդ զրքերը և խելերը:

ԼՍԻՐ ՊԻՈՆԵՐ

ՀՈՒԼԻՍԻ ՍԵԶԵԻՆ ԼՈՒՅՍ Ե

ՑԵՍՆԵԼՈՒ

„ՊԻՈՆԵՐ“

ՀԱՆԴԵՍԸ.

ՎՈՐՊԵՍՋԻ ԺԱՄԱՆԱԿԻՆ ՍՏԱՆԱՍ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՎԻՐ

ԳԱՎԲՅՈՒՐՈՅԻ ՄՈՏ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0863953

ՊԻՈՆԵՐԱԿԱՆ Կ

ԲՅՈՒՐՈՅԻ ՊԱՀԵՍՑ

2390

ԾԱԽՎՈՒՄ ԵՆ

ՋՐԱՄԱՆ

ՊԱՅՈՒՍԱԿ

ՎՐԱՆՆԵՐ

ԹՄԲՈՒԿՆԵՐ

ՇԵՓՈՐՆԵՐ

ՊԻՈՆԵՐԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱ-
ՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԴԻՄԵԼ ՅԵՐԵՎԱՆ, Ս.ԲՈՎՍԱՆ 10.

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՎԵՐԱԴԻՐ
ՎՃԱՐՈՎ.

ԳԻՆՆ Ե 5 ԿՈՊ.